

πιστηρίων αἱ ἐφημερίδες καὶ τὰ βιβλία ἐξετυποῦντο διὰ πιστηρίων χειρακινήτων, καὶ μέγας ἦτο ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσχολουμένων εἰς ταύτην τὴν βιομηχανίαν· ἀλλ' ὁ ἀτμός κατέστρεψεν αὐτήν. Ποῖον ὁμως ὑπῆρξε τὸ ἀληθὲς ἀποτέλεσμα τῆς νέας ἐρευνήσεως; Ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀσχολουμένων εἰς βιβλίσκους ἐν γένει τοὺς κλάδους τῆς τυπογραφίας ὑπερεδιπλασιάσθη· ὁ δὲ λόγος εἶναι ἀπλούστατος. Ἐπεὶ δὲ ὁ ἀτμός συντέλεσεν εἰς τὴν ἐλάττωσιν τῆς τιμῆς τῶν ἐφημερίδων καὶ τῶν βιβλίων, ἦτο πολλὰ φυσικὸν ν' αὐξήτῃ ἡ καταναλώσις αὐτῶν, καὶ ἐπομένως καὶ ὁ ἀριθμὸς τῶν μηχανουργῶν, τῶν συντακτῶν, τῶν στοιχειοθετῶν, τῶν βιβλιοδετῶν, τῶν διανομέων, τῶν ἀνταποκριτῶν, καὶ πολλῶν ἄλλων.

« Τὰ ἀτμοκίνητα πιστήρια, προσθέτει ἡ αὐτὴ ἐφημερίς, φέρουσιν εἰς πέρας ἐντὸς πέντε ὥρῶν σύγγραμμα, εἰς τὴν τύπωσιν τοῦ ὁποῦ ἡτχοῦντο ἄλλοτε 200 στοιχειοθετὰ καὶ πισταί. Ἄντι τοῦ ἀτμοῦ ἐφημερίς ὡς ἡ ἡμετέρα ἤθελε πωλεῖσθαι 40 λεπτὰ τὸ φύλλον, καὶ ἐντὶ πενήκοντα χιλιάδων ἀντιτύπων τὰ ὅποια ἔχομεν σήμερον καθ' ἡμέραν, ἤθελον μόνον ἔχει πέντε χιλιάδας. Σήμερον μεταχειρίζομεθα διακοσίους ἀνθρώπους διὰ τὴν ἐφημερίδα ταύτην, ἐν ᾧ τότε ἤθελον μεταχειρίζεσθαι μόνον εἴκοσιν, οἵτινες οὐκ ἤθελον μισθοδοτεῖσθαι ἐπίσης ἀδράως. Εἰς ταῦτα εἰς προστεθῇ καὶ ἡ ἐργασία τὴν ὁποίαν προμηθεύομεν εἰς τοὺς στοιχειοθετὰς, τοὺς χαρτοποιούς, καὶ αἰλους, εἰς οὐδέν· θέλει μείνει ἡ ἐλάχιστη ἀμφοβολία ὅτι δὲν ἡλαττώθη ἀλλ' ἠὲ ἐξήνθη ἀπὸ ἐναντίας ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐργαζομένων εἰς τὰ τῆς τυπογραφίας μετὰ τὴν ἐφεύρεσιν τῶν ἀτμοκινήτων πιστηρίων. Τὰ στοιχεῖα τὰ ὅποια διήρχουν ἄλλοτε ἐξ ἑπτὰ, σήμερον κατατρίβονται ἐντὸς ἐξ ἑβδομάδων, καὶ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ καταναλίσκομεν χάρτην ὅσον ἐδαπανῶμεν πρὶν ἐν τῷ διαστήματι ἐνὸς μηνός! »

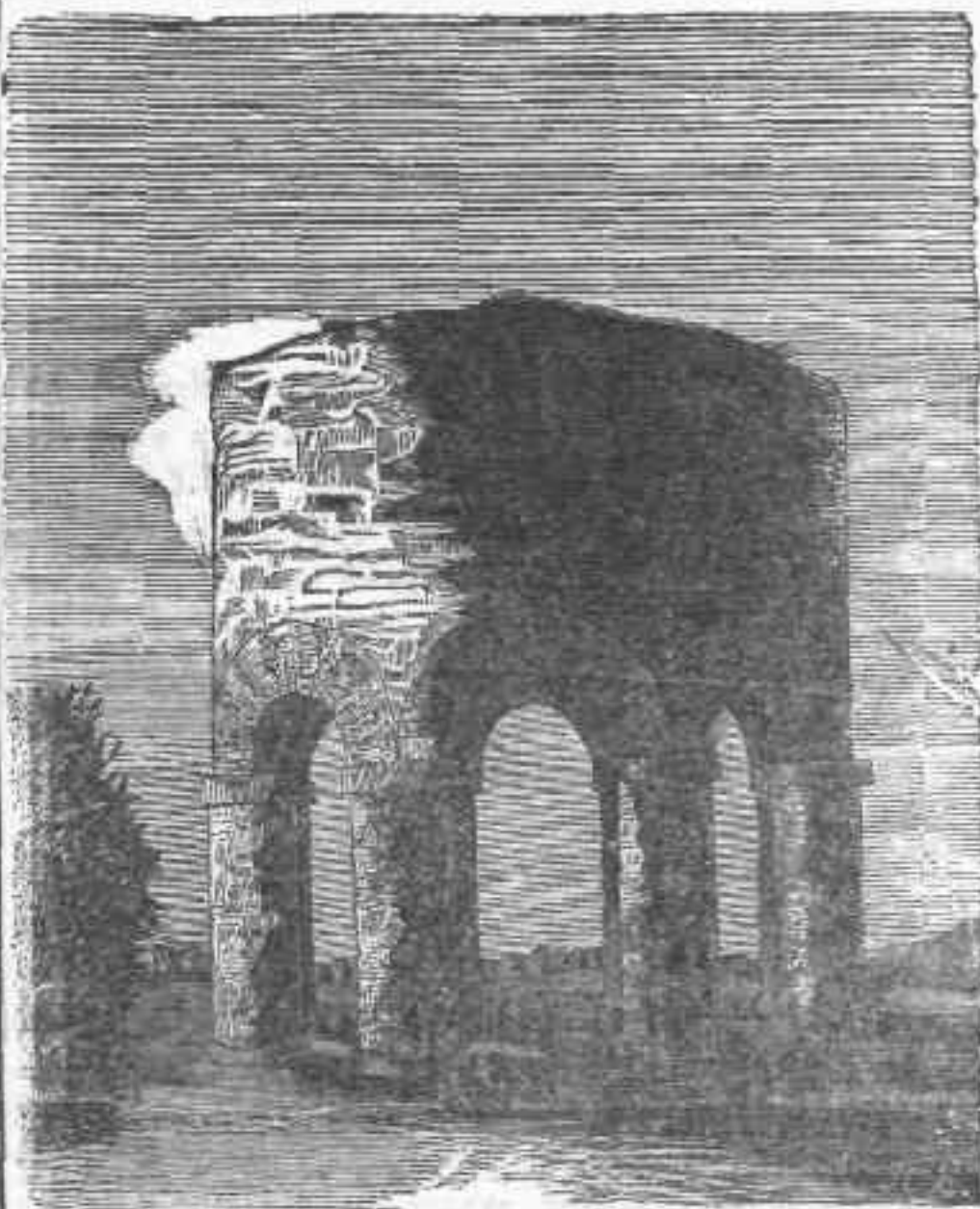
Πῶς σὲ φαίνεται, φίλε, ὁ συλλογισμὸς οὗτος; Καὶ τί λέγεις διὰ τὴν διπλωτήριον μηχανήν; Καὶ ἀμφισβῆλω μὲν ἂν ποτε διαβῇ αὕτη τὰ κατώρλια τῶν Ἑλληνικῶν τυπογραφικῶν καταστημάτων· φρονῶ ὅμως ὅτι δὲν θέλουσι κακίσει τὴν *Πανδώραν* εἰ ἀναγνωσται τῆς, ἐὰν μάθωσι δι' αὐτῆς ὅτι ὁ ἀτμός κατήντησε καὶ νοήμων, χάρις εἰς τὴν εὐεργέτιδα τοῦ ἀνθρωπίνου γένους ἐπιμονὴν ἀνδρῶν καταγινουμένων εἰς ἔργα θετικὰ, καὶ ὄχι εἰς λογομαχίας αἵτινες κατέστρεψαν ἀλλὰ δὲν ἀνήγειράν ποτε τὰ ἔθνη.

N.

ΣΚΑΝΔΙΝΑΥΙΚΟΝ ΕΝ ΑΜΕΡΙΚῃ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ (1)

Τὴν εἰκονογραφίαν ταύτην μετὰ τῆς ἀκριβοῦς πε-

ριγραφῆς τοῦ παριστανομένου οἰκοδομήματος ἐπεμψε πρὸ τινος καιροῦ ὁ Κ. Οὐέββος ἐξ Ἀμερικῆς (Webb) πρὸς τὴν ἐν Κοπενάγῃ Β. Ἑταιρίαν τῶν ἀρχαιολόγων τῆς Ἀρκτου. Ἐκ τῆς περιγραφῆς δὲ ταύτης ἐξάγεται ὅτι τὸ οἰκοδόμημα τοῦτο ὑπάρχει ἐν τῇ πόλει Νεολιμενείῳ (Newport) τῆς νήσου Ῥοδό-Ἰσλανδίας (Rhod Island), ὅπου εἶναι γνωστὸν ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν *Λίθικος μύλος*· καθότι μετὰ τὴν εἰς τὴν νήσον ταύτην ἐποίκησιν τῶν εὐρωπαίων, ἦτις συνέβη κατὰ τὸ 1636 ἔτος, μετεποιήθη, φαίνεται, εἰς ἀνεμόμυλον καὶ ὡς τοιοῦτος ἀναφέρεται εἰς τὴν διαθήκην τοῦ κατὰ τὸ 1678 ἀποβιώσαντος Βενεδίκτου Ἀρνόλδου διοικητοῦ τῆς νήσου ἐκείνης. Ἀκολούθως ἐχρησίμευσεν καὶ ὡς ἀποθήκη, ἀλλ' οὐδεμία παράδοσις σώζεται περὶ τῆς κατασκευῆς αὐτοῦ. Κρίνοντας ὁμως ἐκ

τῶν λοιπῶν κατὰ τὴν νήσον ἐνυπαρχουσῶν καὶ πάντῃ διαφόρου κατασκευῆς οἰκοδομῶν, καὶ ἐτι μᾶλλον ἐξ αὐτῆς τῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ περὶ οὗ ὁ λόγος οἰκοδομήματος, ἦτις εἶναι ἐκ τοῦ εἶδους τοῦ λεγομένου *Ῥωμαίου* (romane) ἢ προγοτθικοῦ, (antégothique) πειθόμεθα ὅτι εἶναι Σκανδαναικὴ οἰκοδομή. Ἀλλὰ πρὸς ποίαν ἄρα χρῆσιν κατασκευάσθη; Βεβαίως δὲν ἐχρησίμευσεν κατ' ἀρχάς ὡς ἀνεμόμυλος, οὐδ' ὡς ἀποθήκη, διότι τὸ σχέδον καὶ ἡ κατασκευὴ αὐτοῦ οὐδόλως ἀρμόζουσιν εἰς τοιοῦτου εἶδους οἰκοδομὰς· ἡ λαμπρὰ αὐτοῦ κατασκευὴ καὶ τὸ εἶδος τοῦ κτιρίου τὸ ὁποῖον σύγκειται ἐξ ἀκατεργάστων κοκκωδῶν λίθων ἀποδεικνύουσι τρανώτατα ὅτι ἦτο δημόσιόν τι κατάστημα. Ὅθεν ὁ μὲν Κ. Οὐέββος φρονεῖ ὅτι ἦτον οἰκιστῆς, ὁ δὲ Κ. Ῥάφνος (Rafn) θερησκευτικόν τι ἢ ἄλλου τοιοῦτου εἶδους κατάστημα, δ' αἰολογῶν τὴν εἰκατίαν

(1) Ὅρα περὶ τῆς κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς περὶ τῶν Σκανδιναυῶν, διατριβὴν ὑπὸ Ἰ. Δο-Κιγλά, ἐν τῇ ἀποθήκῃ τῶν Μελβούρνης καὶ Τερνῶν γυνώσεων, ἔτος 1848 σελ. 15-17.

του δια της υπάρχουσας ομοιότητος του οικοδομήματος τούτου μετ' άλλων πολλών θρησκευτικῶν τῆς τῶν Σκανδιναυικῶν ἐποχῆς κατὰ διάφορα τῆς Ἀρκτου καὶ Γροελανδίας μέρη, καὶ μάλιστα μετὰ τοῦ κατὰ τὴν μερὴν τοῦ Μελλιφόντου (abbaye de Mellifon) ἐν Ἰσλανδία ἀρχαίου βαπτιστηρίου, οὗ τὴν περιγραφὴν ἐξέδωκε τὸ 1830. ὁ Κ. Ὁ Καλλαγάνος ἐν ταῖς Ἰρλανδικαῖς αὐτοῦ ἀρχαιοτάτησιν.

Ι. ΔΕ ΚΙΓΑΛΛΑΣ.

ΓΟΥΛΙΕΛΜΟΣ ΠΙΤΤ Ο ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ.

(Κατὰ Μωκωλαίον).

(Συνέχεια. Ἰδε φυλλάδιον MB.)

Μεγάλη πλειονοψηφία ἐπεκύρωσε τὴν εἰρήνην, καὶ ἡ αὐτὴ ἐξέστη ὑπὸ ἀγαλλιᾶσεως. «Τώρα,» ἀνέκραξεν ἡ τοῦ βασιλέως μήτηρ, «εἶναι ὁ υἱός μου βασιλεύς.» Ὁ δὲ νέος ἡγεμὼν ἐθεώρησεν ἐκυτὸν ἀπαλλαγέντα τῆς δουλείας, εἰς τὴν διατέλειεν ὁ πάππος αὐτοῦ καί, ὥς ἐλέγετο, ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν εἶχε νὰ μὴ ἀνακαλέσῃ πλέον, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ, εἰς τὰ πράγματα τοῦς Οὐτίγους ἐκείνους μεγαίστῃνας, οἵτινες ἐδούλωσαν μὲν τοὺς προκατόχους αὐτοῦ, ἐζήτησαν δὲ καὶ αὐτὸν νὰ δουλώσωσιν.

Ἀλλ' ἡ μεγαληγορία αὕτη ἦτο ἀπερίσκεπτος· διότι ἡ ἀληθὴς τοῦ ὑπουργείου δύναμις δὲν ἐξηρτᾶτο ἀπὸ τῆς πλειονοψηφίας, τὴν ὁποίαν, αὐτως ἢ ἄλλως, ἤθύνετο νὰ ἐπιτύχῃ ἐπὶ εἰδικῷ τινος ζητήματος. Νέα δὲ προέκυψαν μετ' ὀλίγον δυσχέρειαι. Τὸ ὑπουργεῖον ἠναγκάσθη νὰ εἰσάξῃ νέον μέγαν φόρον, ἐπὶ τοῦ ζύθου. Εἰς δὲ τοῦτο ἀντέστησαν, οὐ μόνον οἱ συνήθεις αὐτοῦ ἀντίπαλοι, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ τῶν ὁπαδῶν· διότι οἱ Τόρεις ἀείποτε ἀπιστράφησαν πάντα ἐπὶ τῶν τροφῶν καὶ τῶν ποτῶν δασμῶν. Αἱ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου συζητήσεις ἐπροξένησαν εἰς τὴν κυβέρνησιν ζημίαν ἀθεράπευτον. Αἱ ἐξηγήσεις τὰς ὁποίας ἐδωκεν ὁ ὑπὸ τὸν Βύτιον διευθύνων τὰ οἰκονομικά Ἀσπυθίδιος ὑπῆρξαν παραδόξως συγκεχυμένα καὶ ἄτοποι, καὶ ἐκίνησαν τὸν καγχασμὸν τῆς βουλῆς. Ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς συνηθιζάντο τὴν ἀνικανότητά του, καὶ, ἐν τῇ ἀπελπισίᾳ αὐτοῦ, κωμικῶς ἀνέκραξε, «Τὶ νὰ κάμω; οἱ παῖδες θέλουν μὲ καταδεικνύει εἰς τὰς ὁδοὺς, ἀνακράζοντες,» «Ἴδου ὁ ἀθλιέστερος τῶν,» ἔδωκε ποτὲ ὑπῆρξαν ὁπογραμματαῖς τῶν Οἰκονομικῶν. Ὁ Γεώργιος Γρενουίλλιος ἦλθεν εἰς βοήθειαν αὐτοῦ καὶ ἰσχυρῶς ἐλάλησε περὶ τοῦ ἀγαπητοῦ αὐτοῦ θέματος, ἦτοι περὶ τῆς σπατάλης μεθ' ἧς διεξήχθη ὁ τελευταῖος πόλεμος. Ἡ σπατάλη αὕτη, προσέθηκε, κατέστησεν ἀπαραίτητον τὴν ἐπιβολὴν νέων φόρων.

προσεκάλεσε δὲ τοὺς ἀντιλέγοντας νὰ εἰπῶσι ποῦ θέλουσι νὰ ἐπιβάλλωσι τὸν νέον τοῦτον φόρον, καὶ ἐπέμεινεν εἰς τὸ θέμα τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους αὐτοῦ μακρηγορίας. «Ἐμπορεῖτε νὰ μὲ εἰπῆτε ποῦ» ἐπανελάβε μετὰ φωνῆς μοιοτόνου καὶ ὁπωσοῦν αὐστηρᾶς. «Ἐρωτῶ, κύριοί μου, εἰμπερεῖτε νὰ μὲ εἰπῆτε ποῦ;» «Ἐπαναλαμβάνω, κύριοί μου, τὴν ἐρώτησίν μου» «ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ εἰς ἀπευθύνω τὴν ἐρώτησίν μου» εἶπέτε με ποῦ;» Κατὰ ζυστυχίαν, ὁ Πίττ εἶχεν ἔλθει τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὴν βουλὴν καὶ εἶχε δεινῶς παροργισθῇ διὰ τοὺς γενομένους κατὰ τοῦ πολέμου ἐλέγχους. Ἐξεδικήθη δὲ, ὑποτονθορύσας, μὲ τόνον ὅμοιον τῆς κλαυθυρᾶς τοῦ Γρενουίλλιου φωνῆς, ἓνα στίχον ἄσματός τινος, τὸ ὁποῖον κάλλιστα ἐγίνωσκον ἅπαντες οἱ βουλευταί· «Βοσκέ μου ἀγαθὲ, εἰπέ με, ποῦ.» «Ἐάν,» ἀνεβόησεν ὁ Γρενουίλλιος, «τοιουτοτρόπως θέλετε νὰ» «προσφέρεσθε πρὸς ἀνθρώπους καλῶς ἀνατεθραμμένους. . . .» Ἀλλὰ δὲν ἐπρόφθασε νὰ τελειώσῃ, διότι ὁ Πίττ ἐπραξεν ὅ,τι συνείθιζε νὰ πράττῃ ὅσῳ τις ἤθελε νὰ δηλώσῃ τὴν ἐσχάτην αὐτοῦ περιφρόνησιν· ἀνέστη δηλαδὴ εὐλαβῶς, ἐχαιρέτισε ταπεινότατα καὶ ἀπῆλθεν ἀπὸ τῆς βουλῆς, καταλιπὼν τὸν μὲν γυναικάδελφον αὐτοῦ εἰς σπασμούς μανίας, τοὺς δὲ πάντας ἄλλους εἰς σπασμούς γέλωτος· πολὺς δὲ παρηλθε καιρὸς πρὶν ἢ ὁ Λόρδος Γρενουίλλιος ἀποβάλλῃ τὸ ἐμπαικτικὸν ἐπώνυμον τοῦ ἀγαθοῦ βοσκοῦ.

Παρεκτὸς τούτων, καὶ ὁ Φόξ, ὅστις ἦτο τὸ κύριον τοῦ ὑπουργείου τούτου στήριγμα, μισούμενος ὑπὸ τῆς Τορυκῆς μερίδος, τῆς ὁποίας ἀνέλαβεν ἐσχάτως νὰ ὑπερετήτῃ τὰ συμφέροντα, ἐζήτην τὴν ἀπὸ τῶν πραγμάτων ἀπαλλαγὴν καὶ τὴν ἀνταμοιβὴν τὴν ὁποίαν εἶχον ὑποσχεθῇ εἰς αὐτόν. Ὡς τε πρόδηλον ἦτο, ὅτι μεταβολὴ τις ἀπέβη ἀπκραιύτης. Καὶ τῶν ὄντι μετ' ὀλίγον, ὁ μὲν Βύτιος παρητήθη, ὁ δὲ Φόξ ἀνηγορεύθη ὁμότιμος, μετονομασθεὶς Λόρδος Ὁλλανδ, ὁ δὲ Γεώργιος Γρενουίλλιος προεχειρίσθη πρῶτος Λόρδος τοῦ θησαυροφυλακίου, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ἴσως, ὅτι θέλει χρησιμεύσει ὡς ἀπλοῦν ὄργανον τοῦ Βυτίου. Ἀλλ' οἱ ἐλπίζαντες τοῦτο, ἠπατήθησαν σφόδρα, διότι ὁ Γρενουίλλιος, ἐκτὸς τῆς παραδόξου αὐτοῦ φιλοπονίας καὶ ἀκριβολογίας, περὶ ὧν ἤδη ὠμιλήσαμεν, εἶχε καὶ ἑτερά τινὰ προτερήματα, ὡς ἐκ τῶν ὁποίων οὐδενὸς ὄργανον ἦτο ἐπιτήδειος νὰ γίνῃ· φιλοτιμίαν φλογερὰν, θάρρος ἀτρόμητον, φρόνημα τὸ ὁποῖον ἐνίοτε ἤθύνετο καὶ ὡς ἀλαζονεία νὰ χαρακτηρισθῇ, κρᾶσιν δὲ ἀνεπίδεκτον ἀντιλογίας. Ὅθεν ἴδιον ὅλως ἐπεχείρησε νὰ εἰσαγάγῃ κυβερνητικὸν σύστημα, σύστημα ὀλεθριώτατον βεβαίως, διότι προσέθετο σκοπὸν νὰ περιρριπίλῃ μὲν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἔθνους, νὰ ταπεινώσῃ δὲ τὴν ἀξίαν τοῦ θρόνου καὶ νὰ ἰδρύσῃ τὸ ἴδιον κράτος ἐπὶ τῶν ἐρειπίων τῶν δῶν ἐκείνων δυνάμεων. Ὅθεν ἀφ' ἐνὸς μὲν κατεδίωξε τὸν τύπον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ἐδωκε σαφῶς εἰς τὸν βασιλέα νὰ ἐννοήσῃ, ὅτι δὲν ἀνέχεται νὰ ᾔῃ μηχανὴ τοῦ Λόρδου Βυτίου, καὶ ἀπήτησε καὶ ἔλαβε τὴν ὑπόσχεσιν, ὅτι ὁ βασιλεὺς δὲν θέλει δώσῃ ὧς ἀκροάσεως εἰς κένενα μυστικὸν σύμβουλον. Ἐπειδὴ δὲ μετ' ὀλίγον ἔλκεν ἀφορμὴν νὰ ὑποπτεύ-